

за да истикатъ картагенцитѣ изъ Сицилия, необходимо било да ги побѣдятъ въ тѣхния элементъ — морето и слѣдъ туй въ собствената имъ страна — Африка, подъ стѣнитѣ на самия Картагенъ. Еднѣжъ рѣшени на туй, тѣ нищо не пощадили за да създадатъ срѣдства за него — и всичката грижа и време за изважданието на една слѣдъ друга флота възложили на приморскитѣ си, италиански и грѣцки, съюзници въ Италия, които понесли голѣми загуби отъ това и най послѣ били разорени. Полибий твърди, че ужъ една картагенска трирема, която испаднала въ рѣцѣтъ на римлянитѣ, послужила на послѣднитѣ като образецъ за построяванието на флотата си. Но това не трѣбова да се приема иначе, освѣнъ като риторическо украшение, употребено отъ Полибия, въ увлѣчението му, да въсхваля и възвеличи римлянитѣ. Тѣнинай малко не сж се нуждаяли въ това защото и безъ него извършили, съ създаванието на флотата, необикновенъ подвигъ. Владѣющи всичкитѣ приморски брѣгове на Италия, населени съ търговски мореходци, и находящи се въ съюзъ съ сиракузитѣ и Мессана (или Мессена) въ Сицилия, тѣ не сж можали да нѣматъ понятие отъ корабостроението, нито сж чувствували недостатъкъ отъ корабостроители, нито пъкъ сж имали нужда да взематъ уловената картагенска трирема, като образецъ за направана сжщо такива триреми у тѣхъ. Римския сенатъ просто заповѣдвалъ на приморскитѣ си съюзници да изваждатъ флоти — и тѣ изваждали такива, макаръ и съ дѣзната на разорението си. Много по удивително е, че за прѣдводители на флотитѣ си римския сенатъ назначавалъ не грѣци и не етруски, а римляни, които били съвсѣмъ незапознати съ морското дѣло, и пакъ издържали мор-

ски побѣди. При всичко, че въ 260 г. една римски консулъ Сципионъ, съ 17 триреми, билъ заобиколентъ и взетъ въ плѣнъ отъ картагенцитѣ, но за туй пъкъ другия консулъ Дуилий ималъ надъ тѣхъ пълна и съвършенна побѣда, съ помощта на изобретения отъ него *гарванъ* (*cogvus*) или голѣма кука, съ която римскитѣ триреми се закачали за картагенскитѣ на абордажъ и римскитѣ войници се сражавали съ картагенскитѣ на триремитѣ имъ сжщо, както и на сушата. Картагенцитѣ, които съвсѣмъ не очаквали това и заети исклучително съ маневриране, били разбити, но слѣдъ туй изобрѣтили, както изглѣжда, срѣдство за да противудѣйствуватъ на Дуилиевия гарванъ и да го обръщатъ въ нула; поне впоследствие за него вече нищо не се спомѣнува въ историята. Три години слѣдъ това (257) истощението на срѣдствата принудило римлянитѣ да съставятъ извънрѣдно смѣлъ, но и рѣшителенъ планъ — да прѣнесжтъ войната право въ Африка, като възложили изпълнението му на консулитѣ Манлия и Регула, вече съ 350 триреми и 140.000 войска и гребци на тѣхъ, както по горѣ казахме. Консулитѣ до нѣкждѣ прикрѣпили триремитѣ си една до друга, за да ги държатъ въ тѣсно съединение и да направятъ безпомощно искуството на картагенцитѣ въ маневриранието, построили цѣлата си флота въ клинъ или жгълъ, разкъсали растѣгнатата въ джга линия на картагенската флота, разбили я, часть отъ нея потопили, часть взели въ плѣнъ и си пробили пжтъ за Африка. Когато въ 255 г. римската флота загинала на брѣговетѣ на Сицилия отъ буря, римския сенатъ почналъ да прави нова флота и умножилъ числото на морскитѣ колонии, които били учрѣдени въ началото на войната и които били длѣжни да